

thus R. Br. H. an. MED. यष्टी = यष्टिमधु BHĀVAPR. im ÇKDR. — Vgl. केतु°, को°, गात्र°, चाप°, तुला°, त्रि°, ध्रुव°, घञ°, नाग°, ब्रह्म°, ब्राह्मणयष्टी (u. ब्राह्मणयष्टिका), भार्ययष्टि, वास°, हार°.

2. यष्टि f. nom. act. von 1. यञ् P. 3, 3, 110, Sch. wohl fehlerhaft für इष्टि.

यष्टिक (von 1. यष्टि) 1) m. ein best. Wasservogel, = झलकुक्कुट ÇABDAR. im ÇKDR.; vgl. कोयष्टि. — 2) f. यष्टिका a) Stab ÇABDAR. im ÇKDR. Suçr. 1, 171, 21. ममान्धस्यान्धयष्टिका R. GORR. 2, 66, 23. — b) ein best. Perlenschmuck ŚAṬĀDH. im ÇKDR. — c) ein länglicher Teich TRIK. 1, 2, 28. — d) Süßholz ÇABDAR. im ÇKDR. RATNAM. 37. Suçr. 2, 47, 10. 34, 16. 324, 8. — Vgl. एकयष्टिका, नील°, ब्राह्मण°.

यष्टिगृह (1. य° + गृह) n. N. pr. einer Oertlichkeit HALL in der Einl. zu VĀSAVAD. 13.

यष्टिग्रह (1. य° + ग्रह) adj. einen Stab tragend P. 3, 2, 9, Vārtt. 1.

यष्टिनिवास (1. य° + नि°) m. ein aus aufgerichteten Stangen bestehendes Taubenhaus RAGH. 16, 14. — Vgl. वासयष्टि.

यष्टिप्राण (1. य° + प्राण) adj. dessen Kraft im Stabe liegt, ohne Stab Nichts vermögend MBH. 1, 5419.

यष्टिमधु (1. य° + मधु) n. Süßholz HALĀJ. 2, 460.

यष्टिमधुका f. dass. AK. 2, 4, 3, 28.

यष्टिमत् (von 1. यष्टि) adj. mit einem Stocke (Flaggenstocke) versehen: शक्तीकनक° (das suff. gehört zum ganzen comp.) von einem Wagen gesagt MBH. 13, 2784.

यष्टियत्र (1. य° + यत्र) n. ein best. astronomisches Instrument Schol. zu ŚŪRJAS. 13, 20. WEBER, Nax. 1, 314.

यष्टी s. u. 1. यष्टि.

यष्टीक n. = यष्टिमधु Süßholz RĀĠAN. im ÇKDR.

यष्टीपुष्प (य° + पुष्प) m. Putranjiva (पुत्रंजीव) Roxburghii Wall. BHĀVAPR. im ÇKDR.

यष्टीमधु und °मधुक n. = यष्टिमधु Süßholz RATNAM. 37. Suçr. 1, 18, 16. 60, 15. 138, 7. 2, 137, 13.

यष्ट्याह (1. यष्टि + आह) und यष्ट्याहय (1. यष्टि + आ°) m. dass. RATNAM. 37. Suçr. 1, 38, 1. 94, 7. 2, 126, 9. 222, 6.

यष्ट्रस्क (?) m. pl. N. pr. eines Volkes TRIK. 2, 1, 9.

यस्, यस्यति (प्रयत्ने DHĀTUP. 26, 101) und यसति P. 3, 1, 71. VOP. 8, 67. 11, 5. 1) sprudeln (von siedender Flüssigkeit), Schaum auswerfen (vgl. येयुः तर्पयस्तु चूर्णमिवैव इव RV. 7, 104, 2. — 2) sich's heiss werden lassen, sich abmühen; mit dat. eines nom. act.: वन्मुखेन्दुर्मामसूनां हर्षणायैव यस्यति (v. l. für कल्पते) Spr. 4330.

— अत्र, davon अत्रयसि m. etwa *Abspannung* TS. 1, 4, 35, 1.

— आ, आयास्यति sich's heiss werden lassen, sich anstrengen: रामाभिषेकार्यमिहायास्यसि (अभिषेकार्थे ed. Bomb.) R. 2, 14, 62. विपदार्थमायस्यतः (Conj. für आयास्यतः) Spr. 4675. आत्मार्थमायस्य MĀRK. P. 34, 12. ermüden: नायस्यसि तपस्यन्तो BHATT. 6, 69. नायास द्विषो देहे: 14, 104. न चायसत् 13, 54. — आयास्त = तेजित, निप्त TRIK. 3, 3, 149. H. an. 3, 248. MED. t. 93. = क्लेशित, क्रुद्ध (कुपित), कृत H. an. MED. 1) angefachit: अनलः पवनायस्तः HARIV. 3322. — 2) angestrengt, sich anstrengend MBH. 7, 1360 (ed. Bomb. आसाद्य st. आयस्तो). MĀRK. P. 109, 52. परमायस्त R. GORR. 1, 35, 19. आयस्तनयन (= क्रोधप्रसारितनेत्र NĪLAK.) so v. a. die

Augen aufreissend HARIV. 4736. अनायस्तानना so v. a. das Gesicht nicht verziehend MĀRK. P. 82, 49. अनायस्त wobet man sich nicht anstrengt BHĀG. P. 11, 25, 28. अनायस्तम् adv. ruhig (= अकर्मशास्त्रम् NĪLAK.) HARIV. 16160. — 3) ermüdet, erschläfft; niedergeschlagen: मथनायस्तेर्वाङ्गुभिः Spr. 767. KHĀND. UP. 5, 3, 4. HARIV. 4761. 13218. R. 2, 20, 8. 30, 22. परमायस्त 37, 16 (परमायत् ed. Bomb.). 3, 40, 11. 6, 19, 65. 87, 28. 7, 99, 4. आयस्तमनसु 2, 114, 34. नित्यायस्त für immer erschläfft so v. a. tott MBH. 13, 26. — Vgl. आयास, आयासिन्. — caus. angeblich stets med. P. 1, 3, 89. VOP. 23, 58. anstrengen, ermüden, quälen, peinigen: न चायासयेच्छरीरम् Suçr. 1, 367, 3. नायासयामि भर्तारं कुटुम्बार्थं MBH. 13, 5876. येनातिमात्रमात्मानमायासयसि HARIV. 7084. KATHĀS. 117, 93. im Prākṛit VIKR. 16, 16. MĀLAY. 32, 7. काकेनायासितां भृशम् R. 2, 96, 39 (103, 38 GORR.). pass. sich abhärmen, sich quälen: मन्त्रिमितं च — कञ्चिद्राघवः । अल्पमायास्यते रामो विदेशे R. 5, 33, 36. einen Bogen anstrengen so v. a. häufig in Bewegung setzen: अनायासितकार्मुक Spr. 912. so v. a. verkümmern, schmälern: नायासयत् (= नापयीत्यस्ति स्म) ऋत्वो ऽन्योऽन्यसंपदः BHATT. 8, 61.

— समा, partic. °यस्त hart bedrängt: शरीघ° R. 6, 36, 48.

— उद् s. उद्यास.

— नि, नियस्य MBH. 9, 3586 fehlerhaft für नियस्य (so die ed. Bomb.).

— निम् s. निर्यास.

— प्र, °यस्यति P. 3, 1, 71, Sch. VOP. 8, 67. 11, 5. 1) partic. प्रयस्यत् überwallend: उखा चिदिन्द्रं येषन्ती प्रयस्यता फेनमस्यति RV. 3, 53, 22. प्रयस्यन्ती, प्रयस्यता in's Wallen gerathend, im Wallen befindlich AV. 12, 5, 31. प्रयस्यत = सुसंस्कृत schmackhaft zubereitet (gut gekocht) AK. 2, 9, 45. H. 411. — 2) sich bemühen: पुनः पुनः प्रायसदुत्सवाय सः NAISH. 1, 125. प्रयस्यत् sich bemühend, eifrig ÇĀK. 75. — Vgl. प्रयास, प्रायास. — caus. partic. प्रयासित n. Anstrengung, Bemühung MĀLATĪM. 133, 6.

— वि s. वियास.

— सम्, संयस्यति und संयसति P. 3, 1, 72. VOP. 8, 67. 11, 5. — Vgl. संयास.

यस्क (von यस्) m. N. pr. eines Mannes, pl. seine Nachkommen P. 2, 4, 63. VOP. 7, 14. ĀÇV. ÇR. 12, 10. SĀṆSK. K. 183, a, 10. यस्का गैरिन्दिताः N. einer Schule KĀṬH. in Ind. St. 3, 453. 475. fg. 8, 245. fg.

यस्मात् (abl. von 1. य) conj. weil, da; mit entsprechendem तस्मात् M. 3, 78. 102. 7, 5. 199. 9, 138. 10, 72. Spr. 1372. 2418. R. GORR. 1, 46, 22. DAÇ. 2, 53. SĀṆSKĀK. 33. ततस् MĀRK. P. 16, 87. तद् DHŪRTAS. in LA. 77, 4. तेन MBH. 3, 6093. DAÇ. 2, 24. अतस् R. GORR. 1, 1, 22. RAGH. 1, 77. 16, 74. KATHĀS. 53, 178. ohne correlative Partikel JĀĠĀ. 1, 334. R. 1, 20, 19. 48, 27. 66, 10. SĀṆSKĀK. 37. Spr. 1491. 3328. KATHĀS. 34, 26. 53, 83. 56, 7. 61, 312. RĀĠA-TAR. 4, 363. VET. in LA. (III) 3, 15. da so v. a. dass: किं परित्यक्ता त्वाहम् — यस्माद्वाग्भटा मो हि नयन्ति R. 1, 54, 8. इच्छसि त्वं विनश्यत्तं रामं लक्ष्मणं मत्कृते । न मे शुश्रूषसे वाक्यं यस्माद्भिक्षितं मया ॥ R. 3, 51, 11.

यस्य (von यस्) adj. = वध्य (Schol.) zu tödten, dem Tode verfallen; davon nom. abstr. °त्व n. BHATT. 6, 49.

यैक् m. oder यैक्त् n. Wasser NAIGH. 1, 12. Kraft 2, 9.

यङ् adj. = महत् gross nach ŚĀJ.: विश्वे त इन्द्र पृथनायवो यद्वा नि वृत्ता इव येमिरे RV. 8, 4, 5. m. = अयत्य kind NAIGH. 2, 2. Agni heisst